

Orman İzinlerinde Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri

**HAZİRAN
2019**

Orman İzinlerinde Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri

• TABLO LİSTESİ.....	1
• ŞEKİL LİSTESİ	2
1 GİRİŞ.....	8
2 AMAÇ VE KAPSAM	8
2.1. Amaç	8
2.2. Kapsam	9
3 MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ	9
3.1. İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller	9
3.1.1. Arazi İzin Bedeli	9
3.1.2. Ağaçlandırma Bedeli	19
3.1.3. Teminat Bedeli	21
3.2. 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi	21
3.3. ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği	23
3.4. 7061 Sayılı Kanun Uygulaması	24
3.5. Terk Edilen Maden Sahalarında Rehabilitasyon veya Atık Depolama Sahası Kullanım Maksatlı İzin Verilmesi.....	28
3.6. 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri.....	29
3.6.1. Kurum Görüşleri	29
3.6.2. II (b) Grubu Madencilik Faaliyetleri.....	30
3.7. Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsi- latı.....	31
3.8. Kademeli Pasa Kapatma Planı.....	31
3.9. İzin Sınırı Aşımlarında Yaşanılan Sorunlar	32
3.10. İzin Süreleri Hakkında Yaşanılan Sorunlar	33
3.11. Maden Arama ve Ulaşım Yollarından Tahsil Edilen Ağaçlandırma ve Arazi İzin Bedelleri.....	34
3.12. Madencilik Faaliyetleri Kapsamında Lisansız Enerji Tesisi İzni Verilmesi	36

TABLO LİSTESİ

- **Tablo-1:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedeli Hesabını Gösterir Tablo 10
- **Tablo-2:** 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo 10
- **Tablo-3:** 30/09/2010 ve 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu 11
- **Tablo-4:** 19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Değişikliğine Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo 11
- **Tablo-5:** 30/09/2010 ve 19/04/2015 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu 12
- **Tablo-6:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Karşılaştırmalı Tablo 13
- **Tablo-7:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresince Ödenecek Arazi İzin Bedeli Miktarlarını Gösterir Tablo 14
- **Tablo-8:** Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri 15
- **Tablo-9:** Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ile Orman ve Diğer Arazilerdeki Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri 16
- **Tablo-10:** Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri 16
- **Tablo-11:** Bazı Ülkelerde Alınan Orman İzin Bedellerinin Durumu 18
- **Tablo-12:** Ülkemizdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedeli ile Diğer Ülkelerdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedelinin Karşılaştırmalı Durumunu Gösterir Tablo 18

ŞEKİL LİSTESİ

- **Şekil-1:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Grafik.13
- **Şekil-2:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresi Sonunda Fazla Ödenecek Arazi İzin Bedelini Gösterir Grafik ... 15
- **Şekil-3:** Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları İle Orman Bedellerinin İlişkisini Gösterir Grafik 16
- **Şekil-4:** Mülkiyet Tiplerine Göre Bedel Farklılıklarını Gösterir Grafik 16
- **Şekil-5:** Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik 16
- **Şekil-6:** Ülkemizdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedeli ile Diğer Ülkelerdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedelinin Karşılaştırmalı Durumunu Gösterir Grafik 18
- **Şekil-7:** Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Hektar Bedelinin 2014 Yılı İtibariyle Artış Grafiği 20

ÖNSÖZ

Değerli okuyucular,

Orman varlığı yenilenebilir öz varlıklarımızdandır ve gerekli hassasiyetin gösterilmesi önemlidir. Öte yandan bir yandan orman varlığımızı korurken diğer yandan ülkemizin hammadde ihtiyacının sürdürülebilirliğini sağlayacak düzenlemelerin ve uygulamaların yapılması da önemli ve zorunludur. Madenlerini gerektiği gibi işletemeyen ve değerlendiremeyen ülkelerin kalkınmasının mümkün olmadığı bilinen bir gerçektir.

Madencilik sektörünün en önemli sorunlarından biri öngörülemeyen orman izin süreçleri ve aşırı yüksek orman izin bedelleridir. Aylar hatta yıllar süren izin süreçleri mevcut işletmelerin sürdürülebilirliğini olumsuz etkilemekte, yeni işletmeler de açılmamaktadır.

Bu kitapta da göreceğiniz gibi dünya madencilik ülkeleri ile kıyaslanmayacak oranda yüksek orman bedelleri madencilik faaliyetlerini neredeyse yapılamaz hale getirmiştir. Birçok proje rantabilitesini kaybetmiş ve bu nedenle fizibilite aşamasında yatırımdan vazgeçilmiştir.

Orman varlığı tabii ki çok önemlidir. Bunu korumak ve geliştirmek hepimizin görevidir. Ama bilindiğinden çok farklı olarak, madencilğe tahsis edilen Ormanlık Alan toplam orman alanının sadece % 0,25'i (Binde iki buçuk) kadardır. Bu alanın yarısından fazlası çok bozuk ve bozuk ormanlık alanlardır. Bu tahsis karşılığında Orman Bakanlığı gelirin % 58 gibi inanılmaz bir oranını Madenciliklerden sağlamaktadır.

Bu aşırı yüksek bedeller sektörün sermayesinin erimesine yol açmakta, ülkemizin hammadde üretimini imkânsız hale getirmekte, madencilik sektörünün geleceğini tehlikeye atmaktadır.

Madenler rezervin bulunduğu yerde işletilmek zorundadır. Bu nedenle kısıtlamaların kaldırılması ve bugünden yarına kısıtlı alanların gerekçe olmadan genişletilmemesi önem arz etmektedir.

Bu çalışma Sektörümüzün öncelikli sorunlarından biri olan ORMAN konusunda durum tespiti yapmak ve ilgili kamu kurumları nezdinde girişimlerde bulunurken yararlanmak üzere yapılmıştır.

Çalışmanın sorunun çözümüne katkı sağlamasını diler, kitabın hazırlanmasında emeği geçen tüm arkadaşlarıma şükranlarımı sunarım.

Saygılarımla

Ali Emiroğlu
Yönetim Kurulu Başkanı
Türkiye Madenciler Derneği

1. GİRİŞ

6831 sayılı Orman Kanununun 16'ncı maddesine göre verilecek izinlere, rehabilite işlemlerine ve izinlerden tahsil edilecek bedellere ait iş ve işlemleri düzenlemek amacıyla, Orman Genel Müdürlüğü tarafından Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği hazırlanmıştır.

Yönetmelik, ilk olarak 30/09/2010 tarih ve 27715 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmış, takiben dönemin mevzuatına ve sektörün taleplerine uyumlu hale getirilmesi amacıyla revize edilerek 18/04/2014 tarih ve 28976 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan yeni haliyle yürürlüğe girmiş, 19/04/2015 tarih ve 29331 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe konulan Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile değiştirilmiş ve en son 06/07/2018 tarih ve 30470 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan değişiklik Yönetmeliği ile halihazırda uygulanmakta olan son halini almıştır.

Uygulamadaki Yönetmeliğin, azami ölçüde madencilik sektörünün ve yürürlükteki mevzuatın gereklerine uygun biçimde düzenlenmeye çalışıldığı kabul edilse de özü itibarıyla, gerek orman bedellerinin yüksekliği, gerekse de sektörün ihtiyaçlarına tam anlamıyla cevap verebilmesi ve madencilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması açısından revize edilmeye açık olduğu aşikardır. Bu anlamda sektörün tüm paydaşları ile birlikte yeni bir Yönetmeliğin yapılması, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı'nın "Milli Enerji ve Maden" politikası hedeflerine de katkı sağlayacaktır.

Bu sebeplerle, Tarım ve Orman Bakanlığı ile birlikte Orman Genel Müdürlüğü'nün, milli servetimiz ve gelecek nesillere mirasımız olan değerli yeraltı kaynaklarımıza gösterdikleri hassasiyetin bilincinde olmamızın yanında katılımcı anlayışa sahip kurumsal yapılarına olan inancımızla, madencilik sektörünü hep beraber daha ileriye götürebilmek amacıyla "Madencilik Sektörünün Sorunları ve Çözüm Önerileri" başlıklı bu çalışma hazırlanmıştır. Söz konusu bu çalışmanın Bakanlık tarafından yapılacak mevzuat çalışmalarına katkı sağlanmasını ümit ederiz.

2. AMAÇ VE KAPSAM

2.1. Amaç

Bu çalışma, Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin gerek madencilik sektörünün ihtiyaçlarına daha çözümcül cevap verebilmesi, gerekse madencilik faaliyetlerinin sürdürülebilirliğinin sağlanması amaçlarıyla hazırlanmıştır.

2.2. Kapsam

Çalışmada aşağıdaki hususlar irdelenmiştir:

- 1- İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller,
- 2- 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi,
- 3- ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği,
- 4- 7061 Sayılı Kanunun Uygulanması,
- 5- Terk Edilen Maden Sahalarında Rehabilite veya Atık Depolama Sahası Kullanım Maksatlı İzin Verilmesi,
- 6- 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri,
- 7- Kazı Gerekltirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı,
- 8- Kademeli Pasa Kapatma Planı,
- 9- İzin Sınırı Aşımlarında Yaşanılan Sorunlar,
- 10-İzin Süreleri Hakkında Yaşanılan Sorunlar,
- 11-Maden Arama ve Ulaşım Yollarından Tahsil Edilen Ağaçlandırma ve Arazi İzin Bedelleri,
- 12-Madencilik Faaliyetleri Kapsamında Lisansız Enerji İzni Verilmesi.

3. MADENCİLİK SEKTÖRÜNÜN SORUNLARI VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

3.1. İzinlerden Tahsil Edilen Bedeller

Bilindiği üzere madencilik faaliyetleri için verilen izinlerden tahsil edilen bedeller Yönetmelik'te; Ağaçlandırma Bedeli, Arazi İzin Bedeli ve Teminat olarak sıralanmıştır. Başta Arazi İzin Bedeli olmak üzere bu bedeller, Yönetmelik'te yapılan değişiklikler sebebiyle süreç içerisinde hesaplama yöntemi ve tutarı bakımından önemli değişiklikler geçirmiştir. Bu değişiklikler 2 temel başlıkta aşağıda incelenmiştir:

3.1.1. Arazi İzin Bedeli

Madencilik faaliyetleri için verilen izinlerden tahsil edilen arazi izin bedeli hesabı, Yönetmelik değişikliklerinden en fazla etkilenen kalem olmuştur. Bu değişikliklere bağlı olarak arazi izin bedelindeki değişimi 3 ana başlık altında irdelersek;

1- Yeni İzin Verilmesi Durumu

30/09/2010 tarihli Yönetmelik ile arazi izin bedeli; Orman Genel Müdürlüğü ve ilgili Orman Bölge Müdürlüğünce arazi iradından yoksun kalma, meşçere hasılat düşüklüğü, yol ve yerleşim yerlerine yakınlık, vb. parametrelerin dikkate alınmasıyla tespit edilen bir katsayının, izin alanı ile çarpılması neticesinde elde edilmekteydi (Tablo-1).

► **Tablo-1:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedeli Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 AİB* (TL/m ²)	2019 Yılı Arazi İzin Bedeli (TL)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	2.00	20,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	2.00	20,000.00
Balıkesir/Çanakkale/Muğla/Aydın/Bursa	Maden İşletme	10,000.00	1.60	16,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.60	16,000.00
Konya/Eskişehir/Kütahya/Manisa/Bilecik	Maden İşletme	10,000.00	1.50	15,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.50	15,000.00
Afyon/Erzincan/Erzurum/Sivas/Yozgat	Maden İşletme	10,000.00	1.30	13,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.30	13,000.00
Tunceli / Siirt / Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1.20	12,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	10,000.00	1.20	12,000.00

* İlgili katsayı 2014 yılından günümüz koşullarına göre uyarlanmıştır.

30/09/2010 tarihli Yönetmeliğin, 18/04/2014 tarihli Yönetmelik ile yürürlükten kaldırılmasıyla arazi izin bedeli; il, ekolojik denge, izin türü ve cari yıl ağaçlandırma birim tutarından oluşan parametrelerin izin alanı ile çarpılmasıyla elde edilmeye başlanmıştır (Tablo-2).

Ancak bu Yönetmelik ile getirilen yeni arazi izin bedeli hesaplama tekniğinde, kullanılan parametreleri temsil eden katsayıların çarpımı ile elde edilen 1 metrekarelik alanın arazi izin bedeli (Tablo-2), önceki Yönetmelik'te kullanılan çarpım oranı ile kıyaslanamayacak derecede yüksek çıkmış ve bu da arazi izin bedellerinde önceki Yönetmeliğe göre 2 ila 4 katlık bir artış meydana getirmiştir (Tablo-3).

► **Tablo-2:** 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İl Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İzin Türü Katsayısı	2019 Yılı Cari Birim Ağaç. Bedeli (TL/m ²)	2019 Yılı Arazi İzin Bedeli (TL/m ²)
İstanbul	Maden İşletme	3.00	1.40	0.70	2.5073	7.37
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		10.53
Balıkesir/Çanakkale/Muğla/Aydın/Bursa	Maden İşletme	2.40	1.40	0.70	2.5073	5.90
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		8.42
Konya/Eskişehir/Kütahya/Manisa/Bilecik	Maden İşletme	2.00	1.40	0.70	2.5073	4.91
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		7.02
Afyon/Erzincan/Erzurum/Sivas/Yozgat	Maden İşletme	1.60	1.40	0.70	2.5073	3.93
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		5.62
Tunceli / Siirt / Ardahan	Maden İşletme	1.20	1.40	0.70	2.5073	2.95
	Maden Altyapı-Tesis			1.00		4.21

► **Tablo-3:** 30/09/2010 ve 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu

İller	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL/m ²)	18/04/2014 tarihli yönetmeliğe göre 2019 yılı AİB (TL)	18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL/m ²)	18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	20,000.00	7,37	74,000.00	3,70
	Maden Altyapı	10,000.00	20,000.00	10,53	106,000.00	5,30
Balıkesir/Çanakkale/Muğla/Aydın/Bursa	Maden İşletme	10,000.00	16,000.00	5,90	59,000.00	3,69
	Maden Altyapı	10,000.00	16,000.00	8,42	85,000.00	5,31
Konya/Eskişehir/Kütahya/Manisa/Bilecik	Maden İşletme	10,000.00	15,000.00	4,91	50,000.00	3,33
	Maden Altyapı	10,000.00	15,000.00	7,02	71,000.00	4,73
Afyon/Erzincan/Erzurum/Sivas/Yozgat	Maden İşletme	10,000.00	13,000.00	3,93	40,000.00	3,08
	Maden Altyapı	10,000.00	13,000.00	5,62	57,000.00	4,38
Tunceli / Siirt / Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	12,000.00	2,95	30,000.00	2,50
	Maden Altyapı	10,000.00	12,000.00	4,21	43,000.00	3,58

* Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

Bu artış nedeniyle, **üretilen bir ton madenin maliyeti içerisindeki arazi izin bedelinin payı, önemli oranda yükselerek** tüm sektörü olumsuz etkilemiş, özellikle inşaat ve seramik sektörlerine hammadde tedarik eden işletmeler için üretim faaliyeti ekonomik olmaktan çıkmış ve hatta bu durum bazı işletmelerin durmasına da neden olmuştur.

► **Tablo-4:** 19/04/2015 Tarihli Yönetmelik Değişikliğine Göre Katsayı Hesabını Gösterir Tablo

İller	İzin Türü	İl Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İzin Türü Katsayısı	2019 Yılı Cari Birim Ağaç. Bedeli (TL/m ²)	2019 Yılı Arazi İzin Bedeli (TL/m ²)
İstanbul	Maden İşletme	3.00	1.40	0.40	2.5073	4.21
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		5.27
Balıkesir/Çanakkale/Muğla/Aydın/Bursa	Maden İşletme	2.40	1.40	0.40	2.5073	3.37
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		4.21
Konya/Eskişehir/Kütahya/Manisa/Bilecik	Maden İşletme	2.00	1.40	0.40	2.5073	2.81
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		3.51
Afyon/Erzincan/Erzurum/Sivas/Yozgat	Maden İşletme	1.60	1.40	0.40	2.5073	2.25
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		2.81
Tunceli / Siirt / Ardahan	Maden İşletme	1.20	1.40	0.40	2.5073	1.68
	Maden Altyapı-Tesis			0.50		2.11

Takiben açıklanan sebeplerle sektör temsilcileri ve Bakanlıklar arasında gerçekleştirilen istişareler neticesinde 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliği ile arazi izin bedeli hesabında kullanılan **izin türü katsayıları düşürülmüş** (Tablo-4) ve Tablo-5'te görüleceği üzere bedellerdeki artış oranında bir miktar düşüş gerçekleşmiştir.

Ancak yine Tablo-5'ten görülmektedir ki ülkemizde madencilik faaliyetlerinin yoğun olarak yapıldığı illerdeki **"il katsayısı"** oranının yüksek olması nedeniyle arazi izin bedelleri üretim maliyetleri içinde hala çok önemli bir yer tutmaktadır.

► **Tablo-5:** 30/09/2010 ve 19/04/2015 tarihli Yönetmeliklerin Arazi İzin Bedeli Bakımından Karşılaştırmalı Tablosu

İller	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL/m ²)	30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL)	19/04/2015 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL/m ²)	19/04/2015 Tarihli Yönetmeliğe Göre 2019 Yılı AİB* (TL)	2019 Yılı AİB Artış Oranı (TL/m ²)
İstanbul	Maden İşletme	10,000.00	2,00	20,000.00	4.21	43,000.00	2,15
	Maden Altyapı	10,000.00	2,00	20,000.00	5.27	53,000.00	2,65
Balıkesir/Çanakkale /Muğla/Aydın/Bursa	Maden İşletme	10,000.00	1,60	16,000.000	3.37	34,000.00	2,13
	Maden Altyapı	10,000.00	1,50	16,000.000	4.21	43,000.00	2,69
Konya/Eskişehir/ Kütahya/Manisa/Bilecik	Maden İşletme	10,000.00	1,50	15,000.00	2.81	29,000.00	1,93
	Maden Altyapı	10,000.00	1,50	15,000.00	3.51	36,000.00	2,40
Afyon/Erzincan/ Erzurum/Sivas/Yozgat	Maden İşletme	10,000.00	1,30	13,000.00	2.25	23,000.00	1,77
	Maden Altyapı	10,000.00	1,30	13,000.00	2.81	29,000.00	2,23
Tunceli / Siirt / Ardahan	Maden İşletme	10,000.00	1,20	12,000.00	1.68	17,000.00	1,42
	Maden Altyapı	10,000.00	1,20	12,000.00	2.11	22,000.00	1,83

*Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

2- 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Verilen İzinlerin Temdidi Durumu

Her ne kadar 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliği ile bedel artış oranlarında düşüş görülse de **arazi izin bedellerindeki artışın asıl etkisi, 30/09/2010 tarihli Yönetmelik hükümlerine göre bedel tahakkuk ettirilen izinlerin, yürürlükteki yeni izin Yönetmeliğine göre temdit edilmesi sırasında il katsayısının da önemli etkisi ile ortaya çıkmaktadır.**

Bu kapsamda aşağıda 30/09/2010 tarihli Yönetmelikle izin verilen ve 2016 yılına kadar arazi izin bedelleri düzenli olarak ödenen bazı işletmelerin yürürlükteki orman izinlerinin 18/04/2014 tarihli Yönetmeliğe (19/04/2015 tarihli Yönetmelikle değişik) göre 2019 yılında temdit edilmesi ile hesaplanan arazi izin bedellerinin durumu verilmiştir (Tablo-6; Şekil-1).

► **Tablo-6:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Karşılaştırmalı Tablo

Saha Adı	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	2019 Yılı AİB - TL (30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre)	2019 Yılı AİB - TL (18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre)	2019 Yılı AİB Artış Oranı (TL/m ²)
Balıkesir	Maden Altyapı-Tesis	650,000.00	1,100,000.00	2,737,000.00	2.49
	Maden Tesis	12,000.00	19,000.00	64,000.00	3.37
Bursa	Maden İşletme	110,000.00	171,000.00	371,000.00	2.17
	Maden Altyapı-Tesis	200,000.00	311,000.00	842,000.00	2.71
Muğla	Maden İşletme	170,000.00	264,000.00	478,000.00	1.81
	Maden Altyapı-Tesis	100,000.00	156,000.00	351,000.00	2.25
Kayseri	Maden İşletme	25,000.00	39,000.00	57,000.00	1.46
	Maden Altyapı-Tesis	18,000.00	28,000.00	51,000.00	1.82
İstanbul	Maden İşletme	122,000.00	190,000.00	205,000.00	1.08
	Maden Altyapı-Tesis	42,000.00	66,000.00	89,000.00	1.35

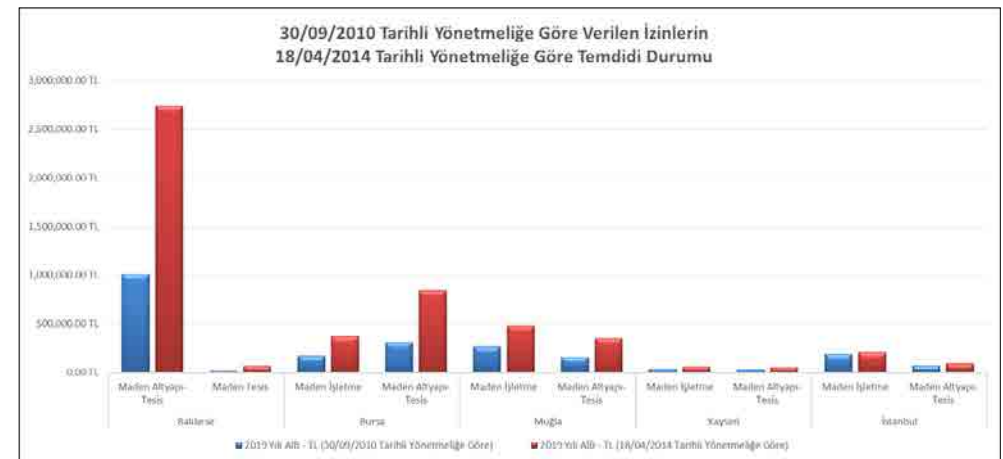
NOT - 1: İzin Türü Katsayısı, 19/04/2015 tarihli Yönetmelik değişikliğine göre.

NOT - 2: Ekolojik Denge Katsayısı, tüm illerde 1.4 orman kapalılığına göre.

NOT - 3: 2019 Yılı Cari Ağaçlandırma Birim Bedeli 25.073,00 TL/ha olarak alınmıştır.

NOT - 4: Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

► **Şekil-1:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesini Gösterir Grafik

Grafikten de görüldüğü üzere izin süresi sonunda **orman izinlerinin temdit edilmesiyle arazi izin bedelleri en az 2 kat yükselmekte** ve bu da bir önceki başlıkta açıklandığı üzere sektörü olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir. Durumun daha iyi anlaşılabilmesi açısından aynı tablonun 10 yıllık izin süresince ödenecek arazi izin bedeline göre karşılaştırmalı durumu verilmiştir (Tablo-7; Şekil-2).

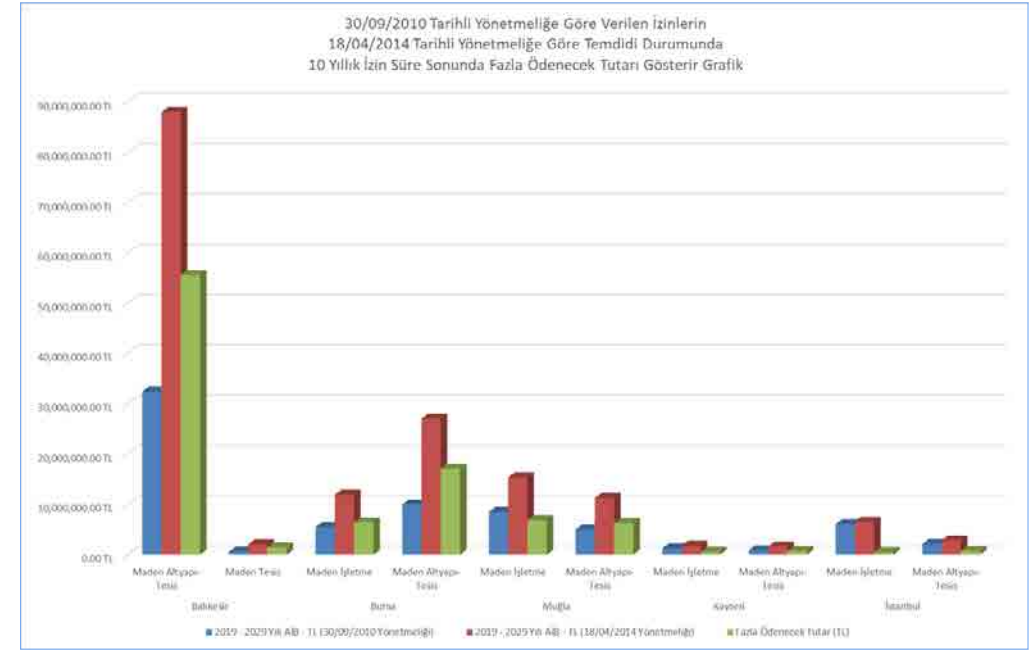
► **Tablo-7:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresince Ödenecek Arazi İzin Bedeli Miktarlarını Gösterir Tablo

Sahanın Bulunduğu İl	İzin Türü	İzin Alanı (m ²)	İzin Süresi (Yıl)	2019 - 2029 Yılı AİB - TL (30/09/2010 Yönetmeliği)	2019 - 2029 Yılı AİB - TL (18/04/2014 Yönetmeliği)	Fazla Ödenecek AİB Tutarı (TL)
Balıkesir	Maden Altyapı-Tesis	650,000.00	10	32,500,000.00	88,000,000.00	55,500,000.00
	Maden Tesis	12,000.00	10	600,000.00	2,100,000.00	1,500,000.00
Bursa	Maden İşletme	110,000.00	10	5,500,000.00	12,000,000.00	6,500,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	200,000.00	10	10,000,000.00	27,100,000.00	17,100,000.00
Muğla	Maden İşletme	170,000.00	10	8,500,000.00	15,400,000.00	6,900,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	100,000.00	10	5,000,000.00	11,300,000.00	6,300,000.00
Kayseri	Maden İşletme	25,000.00	10	1,300,000.00	1,900,000.00	600,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	18,000.00	10	900,000.00	1,700,000.00	800,000.00
İstanbul	Maden İşletme	122,000.00	10	6,100,000.00	6,600,000.00	500,000.00
	Maden Altyapı-Tesis	42,000.00	10	2,100,000.00	2,900,000.00	800,000.00

* Her iki senaryoda da 2019 yılından itibaren 10 yıl boyunca her yıl %20 oranında bedel artışı uygulanmıştır. Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

Önümüzdeki süreçte ruhsatların ve orman izinlerinin temdit edilmesiyle beraber, izin bedellerinin güncellenmesi ile sektörün tıpkı 18/04/2014 tarihinde yeni Yönetmeliğin yürürlüğe girmesiyle yaşadığı darboğaz ve sıkıntıları tekrar yaşaması kaçınılmaz olacaktır.

► **Şekil-2:** 30/09/2010 Tarihli Yönetmeliğe Göre Verilen İzinlerin 18/04/2014 Tarihli Yönetmeliğe Göre Arazi İzin Bedelinin Güncellenmesi Halinde 10 Yıllık İzin Süresi Sonunda Fazla Ödenecek Arazi İzin Bedelini Gösterir Grafik

3- Önemli Maden Türlerinde Yatırımların İller Bazındaki Durumu ve Diğer Ülkeler İle Karşılaştırması

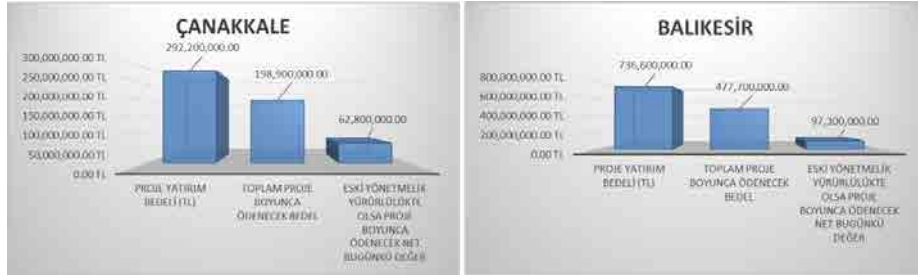
Çanakkale ve Balıkesir illerinde yürütülen ve ülkemiz için önemli madencilik yatırımları arasında yer alan ve kademeli olarak işletmeye açılacak olan projelere ait yatırım tutarları ile bu yatırım tutarları içerisinde ödenecek orman bedelleri ve bu bedellerin 30/09/2010 tarihli ve 18/04/2014 tarihli Yönetmeliklere göre tutarsal farkları (özellikle **il katsayısı etkisi ile**) aşağıdaki tablo ve şekillerle açıklanmaya çalışılmıştır (Tablo-8; Şekil-3).

► **Tablo-8:** Bazı İllerdeki Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

PROJELER İLİ	Proje Yatırım Bedeli (TL)	Proje Alanı (ha)	2019 Yılı Orman Bedeli -TL (18/04/2014 Yönetmeliği)	Proje Boyunca Ödenecek Bedel-TL (10 Yıllık) (18/04/2014) *	30/09/2010 Yönetmeliği'ne Göre Proje Boyunca Ödenecek Net Bugünkü Değer-TL (10 Yıllık)	Değişim Oranı (%)	Mera Alanı Olması Durumunda Arazi Bedeli (TL)	Şahıs Arazisi Olması Durumunda (Kamulaştırma Bedeli 6 TL/m ²)
ÇANAKKALE	292,200,000.00	122	7,700,000.00	198,900,000.00	62,800,000.00	316	4,400,000.00	7,800,000.00
BALIKESİR	736,600,000.00	189	18,400,000.00	477,700,000.00	97,300,000.00	490	9,700,000.00	17,200,000.00

İki senaryoda da 2019 yılından itibaren 10 yıl boyunca her yıl %20 oranında bedel artışı uygulanmıştır. Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

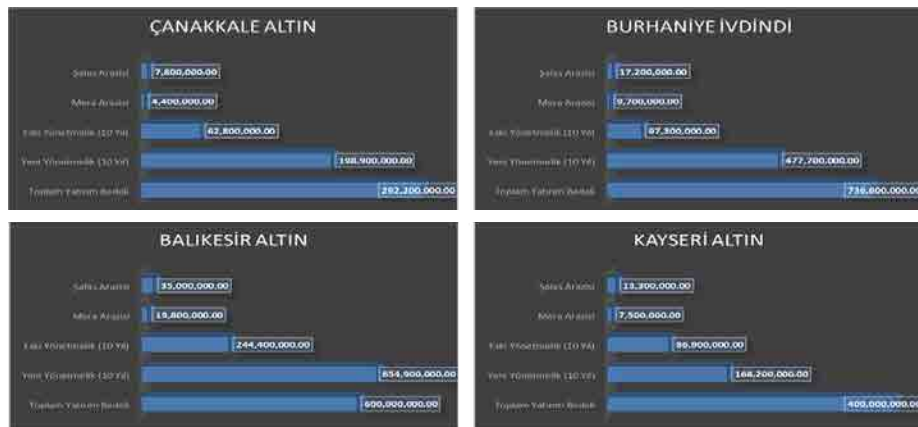
► **Şekil-3:** Bazı illerdeki Yatırım Tutarları ile Orman Bedellerinin İlişisini Gösterir Grafik

► **Tablo-9:** Bazı illerdeki Yatırım Tutarları ile Orman ve Diğer Arazilerdeki Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

PROJE BAZINDA MADENCİLİK FAALİYETİNDE MÜLKİYET					DURUMUNA GÖRE İZİN BEDELLERİ KARŞILAŞTIRMASI			
ORMAN ALANLARINA AİT 10 YILLIK BEDEL								
Orman Alanları	Toplam Yatırım Bedeli	Toplam Alan (Ha)	2019 Yılı AİB (TL)	Yeni Yönetmeliğe Göre 10 Yıl Boyunca Ödenecek AİB (TL)	Eski Yönetmelik Yürürlükte Olsa 10 Yıl Boyunca Ödenecek AİB (TL)	Mera Alanı Olsa İdi (TL)	Şahıs Arazisi Kamulaştırma Bedeli (6TL/m ²)	Hazine Arazisi
Çanakkale Altın	292,200,000.00	122	7,700,000.00	198,900,000.00	62,800,000.00	4,400,000.00	7,800,000.00	-
Burhaniye İvrindi	736,600,000.00	189	18,400,000.00	477,700,000.00	97,300,000.00	9,700,000.00	17,200,000.00	-
Balıkesir Altın	600,000,000.00	475	32,000,000.00	654,900,000.00	244,400,000.00	19,800,000.00	35,000,000.00	-
Kayseri Altın	400,000,000.00	180	9,600,000.00	168,200,000.00	86,900,000.00	7,500,000.00	13,300,000.00	-

► **Şekil-4:** Mülkiyet Tiplerine Göre Bedel Farklılıklarını Gösterir Grafik

► **Tablo-10:** Yönetmelik'teki İl Gruplarına Göre Yatırım Tutarları ve Orman Bedellerinin Yatırım Tutarlarındaki Yeri

İller	İzin Türü	Alan (m ²)	İl Katsayısı	Ekolojik Denge Katsayısı	İzin Türü Katsayısı	2019 Yılı Cari Birim Ağaç Bedeli (TLm ²)	2019 Yılı Arazi İzin Bedeli (TL)
İstanbul	Maden İşletme	10000	3	2	0.4	2.5073	60,200.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	3	2	0.5	2.5073	75,300.00
İzmir	Maden İşletme	10000	28	2	0.4	2.5073	56,200.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	28	2	0.5	2.5073	70,300.00
Adana	Maden İşletme	10000	24	2	0.4	2.5073	49,200.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	24	2	0.5	2.5073	60,200.00
Bursa	Maden İşletme	10000	2	2	0.4	2.5073	40,200.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	2	2	0.5	2.5073	50,200.00
Adıyaman	Maden İşletme	10000	1.6	2	0.4	2.5073	32,100.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	1.6	2	0.5	2.5073	40,200.00
Aksaray	Maden İşletme	10000	1.2	2	0.4	2.5073	24,100.00
	Maden Altyapı-Tesis	10000	1.2	2	0.5	2.5073	30,100.00

*Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

► **Şekil-5:** Yatırım Projelerinde İl Katsayısının İzin Bedellerine Etkisini Gösterir Grafik

Yukarıda verilen veriler ışığında görülmektedir ki aynı projeler Aksaray ilinin de bulunduğu il grubunda yapılmış olsaydı izin bedellerinde %100 farklılık olacaktı.

► **Tablo-11:** Bazı Ülkelerde Alınan Orman İzin Bedellerinin Durumu

Ülkeler	Kaynak	Bedeller
Kanada	6,16 \$/Ha + 3,08 \$/m ³ Kesilecek Ağaç Üzerinden Alınan Bedel	http://www.onuraydin.info/wpcontent/uploads/2015/05/Say%C4%B1-46.pdf (Araştırma Makale)
Norveç	10 \$/Ha yıllık orman izin bedeli	https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/the_norwegian_forest_and_forest/id260641/#53 (Devlet Bilgilendirme Kaynağı)
Amerika	Her 8 ha kadar 155 \$ + Her 8 ha için Düzenleme Bedeli 20 \$/Yıl + Her 8 ha için Arazi Bedeli 37 \$/Yıl (İzinlerden 8 ha parası alınmaktadır.1 ha bile olsa 8 ha parası ödenmektedir.)	http://www.blm.gov/az/st/en/prog/mining/requirements.html (Eyalet Sitesi)
Çek Cumhuriyeti	2 Ha'a Kadar 83 \$ 2 Ha'dan Sonrası İçin 4.11\$/Ha	http://ec.europa.eu/environment/enveco/taxation/pdf/annex3.pdf (AB Değerlendirme Raporu)
Galler	6,5 \$/ha+6,5 \$/ ha Rehabilitasyon Bedeli	http://www.legislation.nsw.gov.au/#/view/regulation/2010/619/sch10 (Devlet Kaynağı)

► **Tablo-12:** Ülkemizdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedeli ile Diğer Ülkelerdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedelinin Karşılaştırmalı Durumunu Gösterir Tablo

PROJELER**	Türkiye	Kanada	Norveç	Amerika	Çek Cumhuriyeti	Galler
ÇANAKKALE	47,800,000.00 ₺	489,600.00 ₺	30,600.00 ₺	21,800.00 ₺	14,800.00 ₺	39,800.00 ₺
BALIKESİR	176,600,000.00 ₺	1,100,000.00 ₺	67,600.00 ₺	48,200.00 ₺	30,000.00 ₺	87,900.00 ₺

* Bedeller hesap kolaylığı açısından yuvarlanmıştır.

** Bu tabloda, ülkemizde ödenen orman bedeli işbu projelerin diğer ülkelerde yapılması halinde (yukarıda verilen baz tutarlara göre) tahakkuk edecek orman bedelleri ile karşılaştırılmıştır.

► **Şekil-6:** Ülkemizdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedeli ile Diğer Ülkelerdeki Yatırımlarda Ödenen Orman Bedelinin Karşılaştırmalı Durumunu Gösterir Grafik

Yukarıdaki tablo ve grafiklerde görüldüğü üzere önemli maden türlerindeki yatırım projelerine ait karşılaştırmada Balıkesir Projesi için yatırım bedelinin yaklaşık %46'sı, Çanakkale Projesi'nin ise %25'i kadar mülkiyet bedeli ödenmektedir.

Aynı projelerin, orman dışı mülkiyetlerde olması durumunda ise ödenecek bedellerde yaklaşık **20 katı aşkın fark görülmektedir. Bu da söz konusu bu projelerin ve benzer yatırımların hayata geçip-geçmemesini etkileyen kritik bir unsur haline gelmiştir.**

4- Uygulamadaki Diğer Hususlar

Bilindiği üzere arazi izin bedeli hesabında kullanılan Ekolojik Denge Katsayısı, Orman İdaresince kullanılan Amenajman Planları ve bu planlara esas Meşçere Haritaları üzerindeki vejetasyon örtüsünün temsil ettiği kapalılık oranı üzerinden tespit edilmektedir. Buna göre Meşçere Haritası'ndaki gelişim çağlarının yanında yazan 1, 2, 3 rakamları sırasıyla 1 Kapalı, 2 Kapalı ve 3 Kapalı orman alanlarını temsil etmektedir. Ayrıca bu haritalar üzerinde madencilik faaliyeti yürütülen alanlar da Oc rumuzu ile ifade edilmektedir.

Uygulamada çevresi 3 kapalı orman alanında olan bir sahada temdit müracaatı ele alındığında; alan içerisinde Oc rumuzu ile temsil edilen çalışma sahalarının normalde Ekolojik Denge Katsayısı bakımından **Ağaçsız Alan** sınıfına dahil edilerek 1 katsayısı ile çarpılması gerekirken, uygulamada çevre meşçerenin kapalılığı dikkate alınarak çalışma sahaları **%71 ve üzeri kapalılık** sınıfına sokulmakta ve dolayısıyla arazi izin bedeli 2 katsayısı ile çarpılarak **2 katına çıkmaktadır.**

Madencilik faaliyeti yürütülen sahalar için Orman İdaresince zaten Ağaçlandırma Bedeli tahsil edilmektedir. Bu durumda ağaçlandırma bedeline ek olarak tahsil edilen bu tutarın hakkaniyete uygun olmadığı düşünülmektedir.

Bu sebeplerle **arazi izin bedelinin düşürülmesi hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

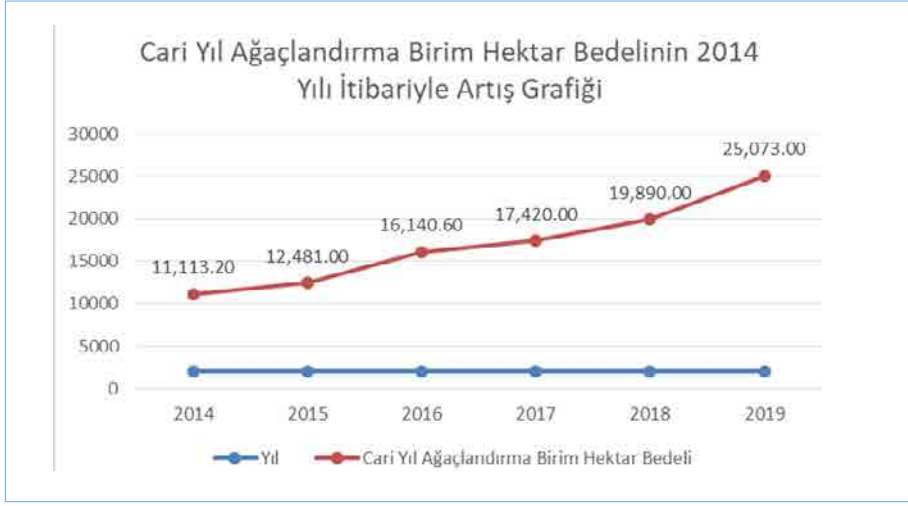
- 1- İl Katsayısı'nın kaldırılması,
- 2- Ağaçlandırma Bedeli hesabında kullanılan Cari Yıl Birim Ağaçlandırma Bedeli'nin, arazi izin bedeli hesabında kullanımının kaldırılması,
- 3- Meşçere Haritaları'ndaki Oc rumuzlu sahaların Ağaçsız Alan kategorisinde değerlendirilmesi,
- 4- Diğer ülkelerdeki arazi izin bedeli tutarlarının ülkemizde de emsal alınması.

3.1.2. Ağaçlandırma Bedeli

Ağaçlandırma Bedeli'nin hesabı Yönetmelik'te "Genel Müdürlükçe, Asgari Ücret Tespit Komisyonu tarafından yılın ikinci yarısı için tespit edilen 16 yaşını doldurmuş işçilerin bir günlük normal çalışma karşılığı asgari ücretlerinin 294 gün/hektar katsayısıyla çarpımı sonucu belirlenen ağaçlandırma birim hektar bedelinin izin alanı ile çarpımı sonucu alınacak bedeldir." şeklinde tanımlanmıştır.

Bilindiği üzere 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında asgari ücretlerdeki artışlar önemli oranda yükselmiştir. Dolayısıyla bu yükselişe paralel olarak Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Bedeli de artmakta ve 2019 beraberinde önümüzdeki yıllarda da bu artışın devam edeceği öngörülmektedir.

► **Şekil-7:** Cari Yıl Ağaçlandırma Birim Hektar Bedelinin 2014 Yılı İtibariyle Artış Grafiği

Bu sebeple **ağaçlandırma bedelinin düşürülmesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Ağaçlandırma Bedeli hesabında referans olarak Asgari Ücret Tarifesi kullanımının kaldırılması ve yeni bir hesaplama yöntemi geliştirilmesi,
- 2- Yeni yöntem olarak İbrelili Orman, Yapraklı Orman, Karışık Orman tiplerinde orman kurulması için 1 hektar büyüklüğündeki alanın ağaçlandırma maliyetinin bulunarak, bu tutarın yıllık olarak güncellenen ağaçlandırma birim fiyat cetvelindeki kalem artışlarına göre her yıl güncellenmesi,

Bu kapsamda izin verilen bir alanda madencilik faaliyetlerinin sona ermesinin ardından izin sahibinin sahaya ağaçlandırmaya hazır hale getirmekle yükümlü olduğu göz önünde bulundurulduğunda, Orman Genel Müdürlüğüne ağaçlandırmada önemli bir maliyet kalemi olan saha hazırlığı (diri örtü temizliği, riperleme, teraslama,...vb.) tamamlanmış olacaktır. Böylece 1 hektar büyüklüğünde ibrelili, yapraklı ya da karışık orman kurulurken hesaplamada; fidan bedeli, fidanın sahaya dağıtımı, dikim, bakım (ot alma, çapa, sürgünle mücadele,...vb.) gibi kalemler kullanılacaktır.

Buna göre aşağıda 2019 yılı birim fiyatları baz alınarak 1 hektar büyüklüğündeki alanın farklı orman tipleri için ağaçlandırma maliyetleri yaklaşık olarak hesaplanmaya çalışılmıştır:

- İbrelili orman: 15.500,00 TL
- Karışık orman: 16.000,00 TL
- Yapraklı orman: 16.500,00 TL

3.1.3. Teminat Bedeli

Teminat Bedeli'nin hesabı Yönetmelik'te "...bir hektar için cari yıl ağaçlandırma bedelinden az olmamak kaydıyla cari yıl ağaçlandırma bedelinin onda biri ile izin alanının çarpımı sonucu bulunur." şeklinde tanımlanmıştır.

Burada da ağaçlandırma bedeli başlığı altında arz edildiği üzere, 2016, 2017, 2018 ve 2019 yıllarında asgari ücretlerdeki artışlar nedeniyle yükseliş eğiliminde olan teminat bedelinin yükselmeye devam edeceği öngörülmektedir.

Bu sebeple **teminat bedelinin düşürülmesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Teminat bedeli, orman tipine göre bir metrekare büyüklüğündeki alanın ağaçlandırma bedelinin onda biri ile izin alanının çarpımı neticesinde elde edilen bedel olmalıdır.

3.2. 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi

Bilindiği üzere 12/09/2018 tarih ve 30553 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 2012/15 Sayılı Başbakanlık Genelgesi yürürlükten kaldırılmıştır.

Buna göre 2018/8 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi şöyledir: "Kamu kurum ve kuruluşları (belediyeler ve il özel idareleri hariç) ile sermayesinin yüzde ellisinden fazlası kamu kurum ve kuruluşlarına ait şirketler, kendi mülkiyetlerinde veya tasarruflarında bulunan taşınmazlarıyla ilgili olarak; kamu kurum ve kuruluşları, vakıf, demek veya bunların şirketlerine, gerçek veya tüzel kişilere; satış, kira, irtifak, takas, tahsis, devir ve benzeri her türlü tasarrufa yönelik işlemlerini, bakanlıklar ile bağlı, ilgili ve ilişkili kamu kurum ve kuruluşlarında bakan yardımcısı, diğer kamu kurum ve kuruluşlarında üst yönetici başkanlığında teşkil ettirilen komisyonlar vasıtasıyla yapacaklardır. Söz konusu komisyonlarca izin başvuru ve sonuçları Ocak, Nisan, Temmuz ve Ekim aylarında Cumhurbaşkanlığına bildirilecektir. 16/06/2012 tarihli ve 28325 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan kamu kurum ve kuruluşlarının taşınmazları ile ilgili yapılacak işlemler hakkında 2012/15 sayılı Genelge yürürlükten kaldırılmıştır."

2018/8 Sayılı Genelge madencilik sektöründe özellikle mülki izin süreçlerinin kısılacağı açısından umutla karşılanmış olsa da bugün gelinen noktada **uygulaması bakımından 2012/15 sayılı Başbakanlık Genelgesi'nden bir farkı kalmamıştır.**

Nitekim önce Genelge kapsamında kurulan Komisyon görevine başlamış ve bir kısım orman izin olurları hızlıca müracaat sahiplerine tebliğ edilmeye başlanmıştır. Ancak bu süreç henüz başlamışken tüm kurumlara izin dosyalarının Cumhurbaşkanlığı Makamı'na gönderilmesi talimatlanmış ve süreç bir anda başa dönmüştür.

Bu sebeple Orman Kanunu'nun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'ne göre yapılan izin müracaatlarının Orman Genel Müdürlüğüne neticelendirilmesi hala ortalama 10 ila 12 ay (müracaattan sahanın teslimine kadar geçen sürece; taşra teşkilatınca değerlendirme, müracaatın ilgili Kurumlarca değerlendirilmesi, merkez teşkilatınca değerlendirme, Cumhurbaşkanlığına değerlendirme aşamaları dahil edilmiştir) sürmektedir. Bu durum yatırım sahibince planlanan yatırımların öngörülen terminlere göre hayata geçirilememesine sebep olduğu gibi yatırım kararlarının ertelenmesine ya da yatırımdan vazgeçilmesine de sebep olmaktadır. Sonuç olarak, ülkemiz ekonomisinde ve kalkınmasında önemli bir yeri olan Madencilik Sektörü'nün daralması ve ülke kalkınma hedeflerinden uzaklaşılması kaçınılmaz olmaktadır.

Diğer taraftan 12/10/2018 tarih ve 30563 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2018/13 Sayılı Genelge gerek yukarıda açıklanan fiili uygulamanın tam tersine 2018/8 Sayılı Genelge ile çelişen gerekse yetki devrini öngören bir içerikte hazırlanmıştır.

Buna göre Genelge'de *"Kamu hizmetlerinin yerine getirilmesinde **sorun çözen**, çözüm üreten, **sonuç ve vatandaş odaklı devlet anlayışı** ile bürokrasinin azaltılması Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin öncelikli hedeflerindedir. Kamu hizmetlerinde hantallığa sebebiyet veren hususların ortadan kaldırılması, milletimize hizmetlerin süratli ve en iyi şekilde sunulması, devlet ve millet bütünleşmesini zedeleyen davranışlardan kaçınılması gerekmektedir. Bu itibarla; kamu kurum ve kuruluşlarına yapılan **tüm başvurularda**, talebin sonuçlandırılması başka bir idari makamın görev alanında kalsa dahi, başvurular anında incelenerek takip edilecek, **talebin ilk başvuru yerinde neticelendirilmesine özen gösterilecek**, başvuru sahibine yapılan işlemler hakkında gecikmeksizin nihai ve kesin bilgi verilecek, başvuruların süratli ve doğru sonuçlandırılması amacıyla gerekli tüm tedbirler alınacaktır."* denilmektedir.

Bu kapsamda her iki Genelgeye göre orman izin sürecinin müracaat edilen Orman Bölge Müdürlüklerince neticelendirilmesi ya da hiç değilse çalışması öngörülen Komisyonca mümkün olan en kısa sürede izin süreçlerinin karara bağlanması gerekmektedir.

Bu sebeplerle **2018/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Öncelikle 2018/8 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi'nin kaldırılması,
- 2- Genelge'nin yürürlükten kaldırılması mümkün değil ise yazıldığı şekilde ve 2018/13 sayılı Genelge ile uyumlu biçimde uygulanması,
- 3- 2018/8 sayılı Genelge kapsamında değerlendirilen bir kuruluşun/şirketin (ruhsat sahibinin/işletmecinin) sonraki izin müracaatlarının hissedarları/yönetim kurulu değişmedikçe tekrar Genelge kapsamında değerlendirmeye alınmaması,
- 4- Orman izin süreçlerinin öngörülebilir ve şeffaf olması.

3.3. ÇED Kararlarının ve Görüşlerinin Geçerliliği

Yönetmeliğin Müracaat konulu 4. Maddesinin 1. Fıkrasında kesin izin müracaatında istenilen belgelerden olan ÇED belgesi (f) bendinde sayılmıştır.

İzin müracaatı yapılırken 1993 yılında yürürlüğe giren ve Yönetmeliğin sonraki muhtelif tarihlerde değişikliğe uğrasa da değişmeyen yegane maddesi *"07 Şubat 1993 tarihinden önce uygulama projeleri onaylanmış veya çevre mevzuatı ve diğer ilgili mevzuat uyarınca yetkili mercilerden izin, ruhsat veya onay ya da kamulaştırma kararı alınmış veya ilgili mevzuat gereğince yer seçimi yapılmış veya yatırım programına alınmış veya mevzi imar planları onaylanmış faaliyetlere bu yönetmelik hükümleri uygulanmaz."* hükmüdür. Farklı tarihlerde bu hüküm değişikliklere uğrasa da hangi değişikliğe göre olursa olsun alınan bir ÇED Kapsam Dışı yazısı bir sonraki yönetmeliğe göre değişiklik arz etmez. Çünkü ilgili faaliyetin 07/02/1993'ten önce başladığı, bu tarih öncesinde çevresel etki değerlendirmesinin geçmişe yönelik yapılamayacağı ve kazanılmış hakların korunması gereğince ilgili İl Müdürlüğü ya da Bakanlık nezdinde tespit ve kabul edilmiştir.

Bu sebeple Orman Genel Müdürlüğü'nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı yazısı ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında kapsam dışı faaliyetler için alınmış yazıların yenilenmesi hususundaki talimatı izin süreçlerini uzatmakta ve sekteye uğratmaktadır.

Diğer taraftan bazı Orman Bölge Müdürlüklerince, Orman Genel Müdürlüğü'nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı talimatı genişletilerek, **ilgili Bakanlıkça verilen ÇED Gerekli Değildir Kararları'nın da eski olduğu (2010, 2011 Kararları gibi) gerekçesi ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında güncellenmesi talep edilmektedir.** Bu hususta herhangi bir yazılı mevzuat olmamasına ve Orman Genel Müdürlüğü ile yapılan şifahi görüşmelerde yazılı ya da sözlü Bölge Müdürlükleri'ne böyle bir talimat verilmediğinin anlaşılmasına rağmen ÇED Gerekli Değildir Kararları'nın 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında güncellenmesi talebinin amacı anlaşılammıştır.

Bu sebeplerle **ÇED kararlarının ve görüşlerinin geçerliliği hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Orman Genel Müdürlüğü'nün 23.03.2015 tarih ve 572972 sayılı yazısı ile 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında istenilen mevcut ÇED Kapsam Dışı yazılarının yenilenmesi uygulamasının kaldırılması,
- 2- Bakanlıkça verilen ÇED Gerekli Değildir ya da ÇED Olumlu Kararları'nın bazı Orman Bölge Müdürlüklerince 25/11/2014 tarihli ÇED Yönetmeliği kapsamında yenilenmesi taleplerinin uygulamada birlik açısından kaldırılması.

3.4. 7061 Sayılı Kanun Uygulaması

Bilindiği üzere 05/12/2017 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 7061 Sayılı Kanunun 47. maddesi ile 3213 sayılı Maden Kanununun 9. Maddesine aşağıdaki fıkralar eklenmiş ve Kanuna eklenen yeni fıkralar hemen yürürlüğe girmiştir.

“(4) Bu Kanunun 30 uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında ihale edilecek II. Grup (c) bendi ve IV. Grup maden sahaları, 47 nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ihtisaslaşmış Devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları, bu kuruluşlar ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahaları için işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Orman Kanunu kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç herhangi bir bedel alınmaz.

(5) IV. Grup işletme izinli maden ruhsat sahalarının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdamı, yatırım ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak ara ve uç ürün üretmek şartıyla, bu ruhsatlardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç diğer bedellerin alınıp alınmayacağını belirlemeye Cumhurbaşkanı yetkilidir.

(6) Bu maddenin dördüncü ve beşinci fıkraları kapsamı dışındaki sahalardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50'si alınır. Alınan arazi izin bedelinde her yıl 213 sayılı Vergi Usul Kanunu uyarınca belirlenen yeniden değerlendirme oranı nispeti artışı dışında başkaca bir artış yapılmaz.”

Yukarıda belirtilen **4.fıkırada**, kamu kurumlarınca ihale edilecek sahalara için işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, ilk on yıl süreyle ağaçlandırma bedeli hariç herhangi bir bedel alınmayacağı belirtilmiştir. Yani, arazi izin bedeli alınmayacaktır.

Yukarıda belirtilen **5.fıkırada**, IV.Grup sahalarda ara ve uç ürün üretildiği takdirde işletme izni düzenlendiği tarihten itibaren 10 yıl süre ile Bakanlar Kurulu kararı ile ağaçlandırma bedeli haricinde diğer bedellerin alınıp alınmayacağına karar verileceği belirtilmiştir. Yani, arazi izin bedeli alınıp alınmayacağına Cumhurbaşkanlığı kararı verecektir.

Yukarıda belirtilen 6.fıkırada, diğer sahalarda (4. ve 5. fıkra dışındaki) işletme izni düzenlendiği tarihten itibaren 10 yıl süre ile arazi izin bedelinin %50'sinin ödeneceği belirtilmiştir.

6. Fıkırada görüldüğü gibi, “**İşletme İzininin İlk Düzenlendiği Tarih**”ten bahsedilmemiş ve işletme izninin 7061 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten önce düzenlenmiş olup olmaması yönünde de bir düzenleme yapılmamıştır.

Diğer taraftan Maden Kanunu'nda yapılan bu düzenleme ile ilgili olarak, Orman Genel Müdürlüğüne yayımlanan 02/08/2018 tarihli ve E.1622026 Sayılı Genelgenin 9. maddesinin 3. fıkrası aşağıya çıkarılmıştır.

“Yönetmeliğin 8 inci maddesinin altıncı fıkrasının (c) bendi ile yukarıda anılan durumların dışındaki ruhsatlardaki izinlerde ise;

- a) Ruhsattaki **ilk işletme izni (MİGEM)** 05.12.2017 tarihinden sonra düzenlenmiş sahalarda, MİGEM işletme izninin düzenlendiği tarih başlangıç kabul edilerek o tarihten sonraki 10 yıl süreyle İdaremiz tarafından verilen/verilecek tüm izinlere uygulanacaktır (İşletme, tesis, altyapı tesisi).

Örnek 1: İlk İşletme İzin Belgesi tarihi 26.07.2018 ise bu ruhsattaki orman izinlerine 26.07.2028 tarihine kadar indirim uygulanacaktır.

Bundan sonra İdaremizce verilecek ruhsattaki ilk izinlerde MİGEM İşletme izin tarihi, İdaremiz tarafından verilecek izin tarihinden sonra olacağından, tebliğat aşamasında izin bedeli indirimsiz hesaplanacak, İşletme İzin Belgesinin İdareye verilmesini müteakip kistelyevm uygulanarak indirim uygulanmaya başlanacaktır.

b) Ruhsattaki **ilk işletme izni (MİGEM)** 05.12.2017 tarihinden önce düzenlenmiş sahalarda, MİGEM işletme izninin düzenlendiği tarih başlangıç kabul edilerek, İdaremez tarafından verilen/verilecek tüm izinlere (İşletme, tesis, altyapı tesisi) **05.12.2017 tarihinde 10 yıldan arta kalan süre boyunca uygulanacaktır. (Dolayısıyla İlk İşletme İzin Belgesi tarihi 05.12.2007 tarihinden önce olan ruhsat sahalarında indirim uygulanmayacaktır.)** MİGEM İşletme İzin Belgesi'nin temdit edildiği durumlarda, işletme izin belgesinin ilk düzenlenme tarihi, birleştirilen ruhsatlarda ise ruhsat birleştirmeden önceki MİGEM İşletme İzin Belgelerinden en eski tarihli olan esas alınacaktır.

Örnek 2: İlk İşletme İzin Belgesi tarihi 23.06.2012 tarihi ise bu ruhsattaki orman izinlerine 05.12.2017 ile 23.06.2022 tarihleri arasında indirim uygulanacaktır.”

Genelgede de belirtildiği gibi, yapılan bu düzenleme Yönetmeliğin 8 inci maddesinin altıncı fıkrasının **(c) bendine dayandırılmıştır.**

Orman Kanununun 16. Maddesinin Uygulama Yönetmeliğinin 8. maddesinin altıncı fıkrası aşağıya çıkarılmıştır.

Alınacak bedeller ve ek Devlet hakkı MADDE 8 –

“(6) **(Ek: RG-6/7/2018-30470)** 5/12/2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7061 sayılı Bazı Vergi Kanunları ile Diğer Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanunla değişik 4/6/1985 tarihli ve 3213 sayılı Maden Kanununun 9 uncu maddesi kapsamında;

a) 3213 sayılı Maden Kanununun 30'uncu maddesinin üçüncü fıkrası kapsamında ihale edilecek II. Grup (c) bendi ve IV. Grup maden sahaları, 47'nci maddesinin dördüncü fıkrası kapsamında ihtisaslaşmış Devlet kuruluşları ile bunların bağlı ortaklıklarına devredilen maden sahaları, bu kuruluşlar ve bunların bağlı ortaklıkları ile Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından ihale edilecek maden sahalarında işletme izin belgesinin düzenlendiği tarihten başlamak üzere, ilk on yıl süreyle ağaçlandırma bedeli hariç herhangi bir bedel alınmaz.

b) IV. Grup işletme izinli maden ruhsat sahalarının cinsi, rezervi, bulunduğu bölge, tenörü, istihdamı, yatırım ve ülke ihtiyaçları dikkate alınarak ara ve uç ürün üretmek şartıyla, bu ruhsatlardan işletme izni düzenlendiği tarihten başlamak üzere, on yıl süreyle 6831 sayılı Kanun kapsamında ağaçlandırma bedeli hariç diğer bedellerin alınıp alınmayacağını belirlemeye Bakanlar Kurulu yetkilidir.

c) (a) ve (b) bentleri kapsamı dışındaki ruhsatlardan işletme izni dü-

zenlendiği tarihten başlamak üzere, ilk on yıl süreyle 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50'si alınır. İşletme izinleri 7061 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten önce düzenlenmiş olan bu kapsamdaki ruhsatlardan, 7061 sayılı Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla on yıldan arta kalan süresi boyunca 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50'si alınır.”

Yönetmeliğin 8. maddesinin altıncı fıkrasının (c) bendine; Maden Kanununda olmayan **“İşletme izinleri 7061 sayılı Kanunun yayımlandığı tarihten önce düzenlenmiş olan bu kapsamdaki ruhsatlardan, 7061 sayılı Kanunun yayımlandığı tarih itibarıyla on yıldan arta kalan süresi boyunca 6831 sayılı Kanuna göre alınan arazi izin bedelinin %50'si alınır.”** cümlesi eklenmiştir. Eklenen bu cümle ile 05.12.2017 tarihinden önce işletme izni alınmış ruhsatlar için arazi izin bedelinin, kalan işletme izni süresince indirimli ödenebileceği düzenlenmiştir. **Yönetmelikte yapılan bu düzenleme Kanuna aykırıdır.**

05/12/2017 tarihli ve 30261 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 7061 sayılı Kanun, yürürlüğe girdikten sonra işletme izinli ruhsatlar için 10 yıllık indirim imkânı sağlamış, **2017’den önce işletme izni alınmış ruhsatlar için bir kısıtlama öngörmemiştir.**

3213 sayılı Maden Kanununun 9. maddesine eklenen 6. fıkrada yapılan değişiklikle **“2017’den önce düzenlenmiş işletme izinli ruhsatlarda 10 yıldan arta kalan süreler için indirim uygulanacağı”** yönünde bir düzenleme olmadığı gibi, **“2007’den önce işletme izni düzenlenmiş ruhsatlar için hiç indirim uygulanmayacağı”** yönünde bir düzenleme de bulunmamaktadır.

Bu sebeplerle **7061 sayılı Kanunun uygulanması hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- 7061 sayılı Kanunun yazıldığı ve 3213 sayılı Maden Kanununa yansıtıldığı şekliyle uygulanması,
- 2- Orman Genel Müdürlüğünce gerek 7061 sayılı Kanun ve gerekse 3213 sayılı Kanun ile bu kapsamda yapılan düzenlemeleri odağından ve amacından saptıran son Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ve 02/08/2018 Tarihli ve E.1622026 sayılı Genelge'nin yürütmesinin durdurulması.

3.5. Terk Edilen Maden Sahalarında Rehabilitasyon veya Atık Depolama Sahası Kullanım Maksudlu İzin Verilmesi

Bilindiği gibi madencilik faaliyetleri tamamlanan açık işletme ve diğer izin sahaları, bu faaliyetin ardından ağaçlandırmaya hazır hale getirilerek terk edilmekte ve Orman İdaresine geri teslim edilmektedir.

Buna karşılık izin sahibinden, izin başlangıç tarihinde, Orman İdaresince ağaçlandırma bedeli tahsil edilen bu sahalar, uzun yıllar ağaçlandırma faaliyetlerine konu edilmemekte ve daha bilimsel bir tabir ile doğal süksesyon sürecine bırakılarak ilgili literatürde tanımlandığı şekilde doğal gençleştirme yoluyla geri kazanılmaya çalışılmaktadır. Elbette ki izah edilen bu durumda çok uzun yıllar orman örtüsünden mahrum kalan bu sahalar deformasyona uğramakta ve izin sahibince önemli tutarlar harcanarak ağaçlandırmaya hazır hale getirilen alanlar **yeniden yüksek maliyetlerle arazi hazırlığı gerektirir hale gelmekte bu da kaynakların israfına neden olmaktadır.**

Yukarıdaki gibi Orman İdaresince ağaçlandırma faaliyetlerine tabi tutulmayan veya madencilik faaliyetleri tamamlanan alanların, maden ruhsatından bağımsız olarak sektörde ara ve uç ürün kazanımına yönelik yatırım yapan ve maden zenginleştirme tesisi işleten işletmelerin atıkları için rehabilite veya atık depolama maksatlı tahsisi ve sonrasında ilgili işletme sahibince ağaçlandırmaya tabi tutulması kaynakların sürdürülebilir kullanımı açısından uygun ve ekonomik bir çözüm olacaktır. Bu sayede hem Orman İdaresince uzun yıllar ağaçlandırma programına alınmayan bu alanların geri kazanımı hızlanacak, hem yeniden saha hazırlığı sebebiyle karşılaşılabilecek önemli maliyetler bertaraf edilmiş olacak, hem de ülke ekonomisine katkıda bulunan maden zenginleştirme tesislerinin sürdürülebilirliği için ihtiyaç duyduğu atık depolama sahaları öncesinde madencilik faaliyeti gerçekleştirilen bu alanların değerlendirilmesi ile karşılanacaktır. Böylelikle bakir alanların kullanımı da zorunlu olmadıkça azaltılmış olacaktır.

Bu kapsamda Terk Edilen Maden Sahalarında Rehabilite veya Atık Depolama Sahası Maksatlı İzin Verilmesi hususundaki önerimiz şöyledir:

- 1- Madencilik sektöründe ara ve uç ürün kazanımına yönelik yatırım yapan ve maden zenginleştirme tesisi işleten işletmelere, maden ruhsat sahası içinde olup-olmadığına bakılmaksızın, Orman İdaresine iade edilmiş ocak boşluklarının, maden zenginleştirme tesislerinden kaynaklı atıklarla rehabilite veya atık depolama maksatlı tahsisi ve ağaçlandırılması kapsamında re'sen izin verileceğine dair düzenleme yapılması,
- 2- Bu tipteki sahaların düzenli olarak tıpkı gelir getirici türlerle ağaçlandırma sahası ilanlarında olduğu gibi ilan edilmesi.

3.6. 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması ve Diğer Kurum Görüşleri

Orman ve Su İşleri Bakanlığınca yürürlüğe konulan 03.03.3014 tarih ve 2014/1 sayılı Genelge ile enerji üretimi ve madencilik faaliyetlerinin yürütülebilmesi maksadıyla yapılacak müracaatların değerlendirilmesinde esas alınacak usul ve esasların tespit edildiği belirtilmesine rağmen, usul ve esasları tespit etme-

nin ötesinde Kanuna aykırı birçok kısıtlama ve yasaklama getirilmesi neticesinde, Derneğimizce getirilen bu kısıtlamaların “...**madenlerin aranması ve işletilmesi ile ilgili her türlü müeyyidenin yasa ile düzenlenmesi gerektiğini**” belirten Anayasanın 168.maddesine ve “...**Bu Kanun dışında madencilik faaliyetleri ile ilgili olarak yapılacak her türlü kısıtlamanın ancak kanun ile düzenleneceğini...**” hükmüne aykırı olduğu değerlendirilerek Genelgenin bazı maddelerinin iptali için 16.06.2014 tarihinde Danıştay 10. Dairesi'nde 2015/1148 esas numaralı dava açılmıştır. Dava halen derdesttir.

3.6.1. Kurum Görüşleri

Orman Bölge Müdürlüklerince, yapılan izin müracaatlarında 2014/1 nolu Genelge kapsamında talep edilen Devlet Su İşleri, Doğa Koruma ve Milli Parklar ve Su ve Kanalizasyon İdaresi (büyükşehirlerde) görüşleri izin süreçlerini önemli ölçüde uzatmaktadır. Orman Genel Müdürlüğüne yapılan izin müracaatlarına ortalama 6 ila 8 ayda izin Olur'u verildiği dikkate alındığında ve Kurum Görüşleri sebebiyle izin raporlarının ortalama 1-2 ayda ilgili Orman Bölge Müdürlüğüne Orman Genel Müdürlüğü'ne gönderildiği düşünüldüğünde süreç 8 ila 10 ay kadar uzamaktadır.

2014/1 Nolu Genelge kapsamında olmamakla beraber ilgili Orman Bölge Müdürlüğü'ne göre değişiklik gösteren aşağıdaki görüşler de müracaat sahiplerinden talep edilmektedir:

- Kültür Varlıklarını Koruma Bölge Kurulu Görüşü / Müze Görüşü
- Doğal Sit Görüşü (İlgili Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğü'nden)

Özellikle Müze Görüşü'nün alınması müracaat sürecini 1 ay daha uzatabilmektedir. Çünkü ilgili Kurum üyeleri özellikle Mart ayından itibaren kazı çalışmalarında görevlendirilmekte ve Kurum Görüşü müracaatının değerlendirilmesi için tetkik yapacak yeterli personel bulunmaması sebebiyle saha tetkik süresi uzamaktadır.

Ayrıca bu Kurum Görüşleri'nin talep edilmesi noktasında Orman Bölge Müdürlükleri arasında uygulamada farklılıklar olduğu gözlenmektedir.

Bu sebeplerle 2014/1 Nolu Genelge Uygulaması hususundaki önerilerimiz şöyledir:

- 1- Görüşüne başvuru alan ilgili Kurumlar tarafından veri tabanlarının Orman Genel Müdürlüğü'ne resmi olarak açılması/tebliğ edilmesi ve Kurum Görüşü istenen ve istenmeyen alan sınırlarının OGM ile paylaşılmasının ardından ilgili Orman Bölge Müdürlüklerince yapılacak değerlendirme sonrası müracaat sahiplerine görüş getirilmesi için tebligat yapılması,

2- Bölge Müdürlükleri arasında uygulama birliği sağlanarak Kurum Görüşleri'nin her bölgede standart olarak talep edilmesinin/edilmemesinin sağlanması.

3.6.2. II (b) Grubu Madencilik Faaliyetleri

Bilindiği üzere 2014/1 Nolu Genelge'nin **Başvuruların Değerlendirmeye Alınmayacağı Sahalar** başlığı altındaki ç bendinin 1. maddesi "II (b) grubu madencilik faaliyetlerinin tepe kapalılık oranı %71'den fazla olan orman alanlarında" değerlendirmeye alınmayacağını bildirmektedir.

Bu husus Ülkemiz ihracatında önemli bir yeri olan Mermerin, ülke ve dünya ekonomisine kazandırılması önünde önemli bir engel olması yanı sıra dünya ölçeğinde söz sahibi olan kuruluşlarımızın da darboğaza girmesine neden olmaktadır.

Bu sebeple **2014/1 Nolu Genelge Uygulaması kapsamında II (b) Grubu madencilik faaliyetleri hususundaki önerimiz şöyledir:**

II (b) grubu madenlerden mermer işletmeleri için tepe kapalılık oranı %71 ve üzeri orman alanlarında da Orman Genel Müdürlüğüne izin verilmesine Bakanlıkça müsaade edilmesi.

3.7. Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı

18/04/2014 tarihli Yönetmeliğin 19/04/2015 tarihli Yönetmelikle değişik 5. Maddesinin 2. Fıkrası "(2) (Değişik:RG-6/7/2018-30470) Ancak kazı gerektirmeyen maden arama izinlerinde belgelerin tam olması halinde bölge müdürlüğü müracaat yazısının bir örneği üzerine kayıt tarihini ve sayısını ve izin süresini belirterek talep sahibine iade eder. İzin sahibi, izin süresince bu belge ile ruhsat alanında prospeksiyon, jeolojik harita yapımı, numune alımı, jeofizik araştırma gibi kazı gerektirmeyen maden arama faaliyetinde bulunabilir. Aramanın el karotu ile karot alma şeklinde yapılmak istenmesi halinde idarece teminat alınmak suretiyle belirlenen sürede ve alanda el karotu ile arama yapılmasına izin verilebilir." şeklinde düzenlenmiştir.

El karotu ile maden arama faaliyeti gerçekleştirilirken topoğrafyada herhangi bir değişiklik meydana getirmemesi ve çalışma yapılması için orman örtüsünün kesilmesi zorunluluğu bulunmasına rağmen teminat tahsil edilmesi uygun bulunmamaktadır.

Bu sebeple **Kazı Gerektirmeyen Maden Arama İzinlerinden (El Karotu) Teminat Tahsilatı hususundaki önerilerimiz şöyledir:**

El karotu ile kazı gerektirmeyen maden arama izni verilirken teminat alınmaması.

3.8. Kademeli Pasa Kapatma Planı

Yönetmeliğin 4. Maddesinin 1. Fıkrasının g bendi "...Hammadde üretim, maden işletme, pasa döküm alanı, atık barajı, liç, atık kazanma ve atık bertaraf tesis izin taleplerinde rehabilitasyon projesini veya kademeli kapatma planını..." şeklinde düzenlenmiş olup, pasa döküm sahası müracaatlarında Rehabilitasyon Projesi'ne ek olarak Kademeli Pasa Kapatma Planı ve haritalarının da müracaat dosyasına eklenmesi gerektiğini bildirmektedir.

Özü itibariyle Kademeli Pasa Kapatma Planının, Rehabilitasyon Projesi'nden gerek rapor içeriği gerekse haritalama biçimi bakımından pek bir farkı bulunmamaktadır.

Bu sebeple **Kademeli Pasa Kapatma Planı hususundaki önerimiz şöyledir:**

Kademeli Pasa Kapatma Planı ve ekli haritalarının Rehabilitasyon Projesi içerisine entegre edilmesi mümkündür. Bu kapsamda Orman Genel Müdürlüğüne yayımlanacak bir talimat vasıtasıyla Rehabilitasyon Projesi formatının revize edilerek Kademeli Pasa Kapatma Planının ve haritalarının Rehabilitasyon Projesi içerisinde kabul edilmesi kırtasiyeciliğin ve kağıt sarfının da önüne geçmiş olacaktır.

3.9. İzin Sınırı Aşımalarında Yaşanılan Sorunlar

Bilindiği üzere 6831 Sayılı Orman Kanununun 92. Maddesi "...Bu Kanunun 16'ncı maddesi gereğince izinsiz maden ocağı açanlara veya işletenlere, 91 inci madde hükümleri saklı kalmak üzere iki yıldan yedi yıla kadar hapis ve yirmibin güne kadar adlî para cezası verilir....." şeklinde düzenlenmiştir.

Mevcut orman izin sahalarında gerçekleştirilen faaliyetler sırasında heyelan ve benzeri nedenlerle izin sınırı dışına öngörülemeyen ve tamamen doğal taşmalar olabilmekte ve bunların tespit edilmesi halinde izin sahibine ek müracaat yapma imkânı tanınmadan tutanak tutularak savcılığa bildirim yapılabilir.

Bu durum nedeniyle yapılan yargılama süreci sonunda (Kanunda fiilin taksirli işlenmesi hali düzenlenmediğinden) hapis cezası verilmektedir. Oysa durumun ilgili ruhsat sahibince bilinmesi halinde oluşan zarar ziyan karşılanacağı gibi bu alanlar için izin talebinde bulunulacaktır.

Bu sebeple **İzin Sınırı Aşımı** hususundaki önerimiz şöyledir:

- 1- 6831 sayılı Orman Kanununun 92. Maddesi'nde Değişiklik Yapılarak bu durumun hapis cezasını gerektiren suç olmaktan çıkarılması,
- 2- 1. Öneri gerçekleştirilemiyorsa en azından fiilin taksirle işlenmesi halinin düzenlenmesi ve buna göre ceza öngörülmesi.

3.10. İzin Süreleri Hakkında Yaşanılan Sorunlar

3213 sayılı Maden Kanununun 7. Maddesinin 4. ve 5. Fıkraları şöyledir:

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/3 md.) Devlet ormanları içinde yapılacak maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için zorunlu ve **ruhsat süresine bağlı olarak yapılan** geçici tesislere 31/8/1956 tarihli ve 6831 sayılı Orman Kanunu hükümlerine göre izin verilir.

(Ek fıkra: 10/6/2010-5995/3 md.) Yaban hayatı koruma ve geliştirme sahalarında maden arama ve işletme faaliyetleri ile bu faaliyetler için gerekli geçici tesislere çevresel etki değerlendirme raporunda belirlenen esaslar dahilinde izin verilir. **Alınan izinler, temditler dahil ruhsat hukuku sonuna kadar devam eder.**

(Değişik fıkra:14/2/2019-7164/8 md.) Madencilik faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere bağlı geçici tesisler için verilmiş izinler, **temditler dahil ruhsat hukuku devam ettiği sürece geçerlidir. Ruhsatın temdit edilmesi hâlinde madencilik faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere bağlı geçici tesisler için verilmiş bütün izinler temdit süresi sonuna kadar hiçbir işleme gerek kalmaksızın uzatılmış sayılır.**

Yukarıdaki hükümlerden anlaşılacağı üzere planlanan madencilik yatırımlarının gerçekleştirilebilmesi için 3213 sayılı Maden Kanununun 7. Maddesi kapsamında verilecek izinlerde ruhsat süresi esas olup, verilecek izinlerin kısıtlı alanlarda dahi olsa temditler dahil olmak üzere ruhsat hukuku sonuna kadar devam edeceği hüküm altına alınmıştır. Ayrıca yine ilgili fıkra gereği madencilik faaliyetleri ve/veya bu faaliyetlere bağlı geçici tesisler için verilmiş izinler, **temditler dahil ruhsat hukuku devam ettiği sürece geçerlidir.** Ruhsatın temdit edilmesi hâlinde de bu izinler temdit süresi sonuna kadar hiçbir işleme gerek kalmaksızın uzatılmış sayılacaktır.

Diğer taraftan Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin 7. Maddesinin 1. Fıkrası da "(1) Bakanlıkça uygun görülenlere **(Değişik ibare:RG-6/7/2018-30470) ruhsat/rödövens süresi dikkate alınarak** izin verilir." şeklinde düzenlenmiştir.

Ancak Orman Genel Müdürlüğüne orman vasfındaki arazilerde verilen izinler, İdare'ye 20 veya 30 yıllık ruhsatlar beyan edilmesine rağmen 10 yıllığına veya daha az süre ile verilmekte olup, bu durum yatırımcı nezdinde yürürlükteki mevzuat kapsamında verilebilen izin/izinler açısından hak mahrumiyeti yaratmakta ve yatırımın geleceğini/süresini/kararını etkilemektedir.

Diğer yandan bir ruhsata dayalı olarak verilmiş orman izinleri, ilgili ruhsat temdit edildiğinde Maden Kanunu gereğince hiçbir işleme gerek kalmaksızın uzatılmış sayılmamakta, işbu izinler için yeniden müracaat talep edilmekte ve yeni bir İzin Olur'u verilirken izlenen izin süreci yürütülerek Cumhurbaşkanlığı onayına sunulmaktadır.

Bu uygulama Maden Kanununun yukarıda verilen ilgili madde ve fıkrasına aykırı olmakla birlikte devam eden bir yatırımı sekteye uğratarak kazanılmış hakların kaybına yol açmakta (gerek bedellerin güncellenmesi sebebiyle nakit kaybı, gerekse yürürlükteki izinlerin tekrar verilmesinin uygun bulunmaması sebebiyle ana hakların kaybı ve gerekse uzun bir izin sürecine tabi olunarak zaman kaybı) ve sektörel bazda ekonomik dar boğazlar yaratmaktadır.

Bu sebeple **İzin Süreleri** hususundaki önerimiz şöyledir:

- 1- 3213 sayılı Maden Kanunu ve Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nde öngörüldüğü şekilde ruhsat süresi sonuna kadar ve ruhsat hukuku gözetilerek izinlerin verilmesi.
- 2- 3213 sayılı Maden Kanununun ilgili fıkrası gözetilerek ruhsat temdit edildiğinde, bu ruhsata dayalı olarak verilen orman izinlerinin hiçbir işleme gerek kalmaksızın uzatılmış sayılması (bu kapsamda izin sahibince bir dilekçe ile temdit edilmiş ruhsatın ilgili Orman Bölge Müdürlüğü'ne beyan edilmesi ve izin sahibine mevcut taahhüt senedi hükümleri kapsamındaki hak ve sorumlulukların temdit süresi sonuna kadar devam ettiğine dair bir resmi yazının verilmesi).

3.11. Maden Arama ve Ulaşım Yollarından Tahsil Edilen Ağaçlandırma ve Arazi İzin Bedelleri

Maden arama faaliyeti, madencilğin başlıca ve temel sac ayaklarından biri olup, ulusal düzeyde sahibi olduğumuz yeraltı kaynaklarının potansiyelini ortaya çıkarmanın ve bu potansiyeli realize edebilmenin yegane yoludur.

Bu sebeple maden arama faaliyetleri bir bütün halinde değerlendirilerek, kazı gerektirip gerektirmediğine bakılmaksızın ulusal yeraltı kaynaklarının ekonomiyeye kazandırılması odağında ve yatırımcılar nezdinde teşviye konu edilmeli ve bürokratik süreçlerden sıyrılarak zaman-nakit boyutunda serbest kılınmalıdır.

Diğer taraftan planlanan madencilik faaliyetlerinin yürütülebilmesi için zorunlu altyapı birimlerinden biri olan ulaşım yolu izinleri, ilgili mevzuatta (Orman Kanununun 16 ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nin 3. Maddesinin (b) bendi) altyapı-tesis izinleri arasında tanımlanmakta ve madencilik faaliyeti yürütülecek alana (açık işletme, pasa döküm, sondaj,...,vb.) ulaşımı sağlamak üzere izne konu edilmektedir.

İzin alınan bu ulaşım yolları arazide aşağıda sıralanan başlıca şekillerde bulunmaktadır:

- 1- Üzerinde orman örtüsü olan ham arazide tesis edilen yollar,
- 2- Orman İdaresince tesis edilerek kullanılmakta iken izin sahibince kiralanan kotlu orman yolları,
- 3- Orman İdaresince odun üretiminde kullanılmak üzere tesis edilip, daha sonra kotlu hale getirilen ya da kotsuz orman yolları,
- 4- Köy yerleşimlerini birbirine bağlayan yollar.

Yukarıda sıralanan bu yolların tamamı izin sahibine tahsis edildikten sonra yıllık arazi izin bedeli tahsilatına konu edilmekte ve **özellikle maden arama projelerine konu edilen bakir alanlarda kapalılığın da yüksek olması sebebiyle önemli tutarlardaki arazi izin bedeli ödemelerine konu olmaktadır.**

Halbuki işbu ulaşım yolları izin sahibince;

- Kamuya ve Orman İdaresine açık tutulmakta,
- Periyodik olarak bakım-onarımı yapılmakta,
- Terk edildiğinde ise Orman İdaresince faydalanılmaya devam edilerek, çoğu zaman ilgili Orman İşletme Şefliğinin Yol Şebeke Planı'na dahil edilmektedir.

Bu kapsamda yukarıda açıklandığı üzere **aslında mali külfeti tamamen izin sahibince üstlenilerek ihya edilip kullanıma sunulan bu ulaşım yollarından** tahsil edilen bedellerin hakkaniyete ve hukuka uygun şekilde yeniden düzenlenmesi/tanımlanması gereği görülmektedir.

Bu sebeple **Maden Arama ve Ulaşım Yollarından Tahsil Edilen Arazi İzin Bedelleri hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Maden Arama faaliyetinin türüne ve ilgili ruhsatın safhasına bakılmaksızın, bu amaçla verilecek tüm orman izinlerinin bedelsiz olması,

- 2- Üzerinde orman örtüsü olan ham arazide tesis edilen yollardan bir defalığa mahsus ağaçlandırma ve teminat bedeli haricinde arazi izin bedeli tahsil edilmemesi,
- 3- Orman İdaresince tesis edilen kodlu orman yolları, köyler arası ulaşımı sağlayan yollar ile odun üretimi için açılan yollardan teminat bedeli hariç hiçbir bedel tahsil edilmemesi.

3.12. Madencilik Faaliyetleri Kapsamında Lisansız Enerji Tesisi İzni Verilmesi

Madencilik faaliyetleri ve özellikle bu kapsamda kurulan tesislerde (maden zenginleştirme, kırma-eleme,...,vb.) önemli miktarda enerji girdisine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu faaliyetlerin ekonomik şartlarda gerçekleştirilebilmesi, günümüzde yenilenebilir enerji kaynaklarının da kullanımı ile daha ekonomik hale getirilebilmektedir.

Bu kapsamda küçük ve orta ölçekli rüzgar ve güneş enerjisine dayalı tesislerin madencilik faaliyetlerine entegre edilebilmesi ve ihtiyaç duyulan enerjinin yenilenebilir enerjiden sağlanmasına yönelik taleplerin olması durumunda değerlendirmeye alınabilmesi için ilgili mevzuatta düzenlemeye ihtiyaç duyulmaktadır.

Bu sebeple **Madencilik Faaliyetleri Kapsamında Lisansız Enerji Tesisi İzni Verilmesi hususundaki önerimiz şöyledir:**

- 1- Orman Kanununun 16'ncı Maddesinin Uygulama Yönetmeliği'nde tanımlanan Altyapı-Tesisleri arasına Rüzgar ve Güneş Enerji Santrallerinin eklenmesi,
- 2- Ruhsat sahibi ya da işletmeciler tarafından madencilik faaliyetlerinin enerji ihtiyacının karşılanması için orman arazilerinde kurulacak lisanssız yenilenebilir enerji tesislerine izin verileceğine yönelik hüküm konulması.

İstiklal Caddesi Tunca Apartmanı
No: 233/1-1 Beyoğlu-İstanbul/Türkiye

+90 (212) 245 15 03

+90 (212) 293 83 55

www.tmd.org.tr